

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCÓLA.“

Ér banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 138 Metr.

Instrucțiune

cu privire la procedura, ce vor avé a urma organelé, respective preoții și poporul dreptcredincios al bisericeii gr. or. române din provincia noastră metropolitană față de reformele noué politice-bisericesci.

După ce guvernul țerei pe basa împuternicirii primite dela legislațiune, prin ordinul de datul 29 Iuniu a. c. Nr. 2020.1895 M. E. a decis și a luat măsuri pentru a introduce articolul de lege XXXI din 1894 referitoriu la căsătoria civilă, — articolul de lege XXXII din 1894 despre religiunea pruncilor din căsătoriile micste, — și art. de lege XXXIII din 1894 despre registrele matriculare civile, — și prin aeește a introduce în mod obligătoriu două instituțiuni noué, adecă căsătoria civilă și registrele matriculare de stat, cari sunt menite a reforma întréga viéță familiară și socială, față de introducerea acestor reforme radicale, subsemnatul consistoriu metropolitan, ca organ suprem administrativ, pe basa conclusului congresual Nr. 85 p. 7 din a. c., vine a da inviațiuni, ce urméză:

Congresul național-bisericesc față de reformele noué susindicate a enunțat următoarele:

1. Congresul luând cu părere de rău la cunoscință acțiunea pornită din partea statului de a introduce instituțiuni, cari sunt cualificate de a slăbi legătura internă a bisericeii și a submina temelia religioasă morală a societății bisericesci, apróbă întru tóte pașii întreprinși din partea organelor eparchiale în contra introducerii acelor reforme, și cu plăcere ia act despre démna apărare a intereselor bisericeii din partea prelaților nostri: totodată enunță, că biserica ortodocsă română va lucră și în viitoru pe terenele legale spre scopul de a esopera ridicarea din valóre a acelor instituțiuni de reforme, cari sunt păgubitoare pentru interesele bisericeii.

2. Biserica ortodocsă română ca atare numai aceea căsătoria va considera de validă, care va fi

încheiată după prescriesele bisericeii; drept aceea toți credincioșii bisericeii noastre vor avé și după introducerea căsătoriei civile — după încheierea actului civil — a primii taina căsătoriei bisericesci amésurat prescrieslor canonice ale bisericeii.

Tóte acele căsătorii încheiate de credincioșii bisericeii noastre, cari pe lângă actul civil nu vor fi încheiate după prescriesele bisericesci, în sensul canónelor bisericeii, vor fi considerate de nevalide.

3. Spre scopul de a înlesni și ușura susținerea căsătoriei bisericesci pentru toți credincioșii bisericeii, deodată cu introducerea căsătoriei civile vestirile (promulgările) prealabile, urmate în biserică, se reduc la una pentru publicitate, érá licența protopresbiterală se șterge, respective se ridică din valóre.

4. După terminarea procesului divorțial înaintea forurilor civile părțile litigante aparținătóre bisericeii noastre vor avé a presenta sentința civilă definitivă la forurile matrimoniale ale bisericeii și a cere deslegarea matrimonialului încheiat după prescriesele bisericeii éré forurile matrimoniale bisericesci vor avé a urma după procedura sumarie și a delibera asupra cauzei de divorț în înțelesul canónelor.

Pentru a introduce o procedură cât mai ușórá și scurtă, regulamentul congresual pentru procedura matrimonială se va lua sub revisiune.

5. Deși statul civil după legea sa sancționată va purta registrele matriculelor civile, totuși biserica noastră ortodocsă română în interesul propriu va continua conducerea matriculelor bisericesci, amésurat dispozițiunilor de mai nainte introduse în biserică, și pentru ca acele matricule să coréspondă scopului urmărit de biserică, biserica noastră pe calea organelor sale administrative are a controla cu tótá rigórea și a lua măsuri speciale, ca matriculele bisericeii noastre să fie cât mai esacte, ca acele se póta servi și de o controlă față de matriculele civile; prin urmare preoțimea bisericeii noastre din întréga metropolie este îndatorată și mai departe în tótá regula și esact a purta tóte matriculele introduse în

biserică, adică : a continua purtarea matriculelor botezaților (născuților) cununătorilor și ale morților.

6. Deoarece prin stergerea licențelor protopopesci de cununii protopresbiterii vor pierde tacsele avute dela aceste licenții, cari au format o parte considerabilă a dotațiunei protopopesci, eparchiele sufragane vor avea a se îngriji pentru recompensarea și rebonificarea acelor perdeni după impregiurări.

7. Consistoriul metropolitan va avea a da o instrucțiune detaliată pentru introducerea și executarea principiilor enunțate.

Pe baza acestor normative principiale să stăveresc următoarele reguli :

I.

Relativ la căsătorii.

1. Amăsurat articolului de lege XXXI. din 1894 §. 123 cu începere dela 19 Septembrie st. v. — 1 Octobrie st. n. — a. c. preoții parochiali numai după încheierea actului civil de căsătorie pe temeiul „adeverinței oficiale“, ce o vor produce părțile căsătorinde dela respectivul oficiant al statului (§§. 29—36) despre împlinirea actului civil de căsătorie vor pute îndeplini cununia bisericăscă.

Se observă, că acel preot carele va îndeplini taina căsătoriei înainte de încheierea actului civil și fără adeverință dela respectivul oficiant al statului, va fi supus la pedepsă grea provădută în §-ul susprovocat din art. de lege despre căsătorii.

Abatere dela această dispozițiune se va putea face numai în cazul, când una din părțile, care vor voi a se căsători, ar fi atât de greu morbosă încât ar fi amenințată cu morțe înainte de ce s'ar pute îndeplini formele recerute în legea civilă ; această abatere însă preotul cununătoriu va fi îndatorat a o arăta numai decât respectivului funcționariu civil.

2. Spre scopul de a pute cōserva în deplină sântenie căsătoria bisericăscă și a întări legătura între credincioși și biserică, și după introducerea nouelor reforme de căsătorii adică dela 19 Septembrie (1 Octobrie st. n.) a. c. credincioșii bisericei noastre, cari vor voi a păși la căsătorie, mai nainte de tōte ca și până aci vor avea a se presenta la parochul lor în persōnă, prin părinții, tutorii sau imputerniciții dinșilor, spre scopul de a primi informațiunile necesare și a se înțelege asupra pregătirilor, pentru încheierea căsătoriei și numai după aceea vor avé a-și insinua voința la oficiantul civil, pentru publicarea și înregistrarea pretinsă din legea civilă.

3. Preotul (parochul) după însinuarea părților cari vor voi a păși la căsătorie, va eruă pedecile canonice, și încât aceste vor fi dispensabile, va esopera dispensarea acelora dela archiereul seu, va face vestirea căsătoriei în biserică, și în contelegere cu părțile va stabili când după încheierea actului civil vor avea a se presentă la săvērșirea cununiei bisericesci.

Acest termin pōte fi pus numai pe țile, în care după prescrisele bisericei căsătoriile nu sunt oprite.

Încât preotul va afla, că există între părți astfel de pedecă canonică, care nu pōte fi dispensată, va face atente părțile, că nu pōte fi dispensată, va face atente părțile, că nu pot fi admise la căsătorie.

Despre împlinirea acestor dispozițiuni, preotul va lua act oficial și-l va păstra în archiv.

4. La terminul prefipt în înțelesul punctului precedent părțile, care vor voi a păși la căsătorie, provădute cu „adeverință“ despre împlinirea actului civil și îmbrăcați serbătorește, conform usului din trecut, împreună cu nașii și nuntașii se vor presenta în biserică pentru de a primi dela preotul competent taina căsătoriei bisericesci după prescrisele canonice ale bisericei noastre ortodoxe. Eră preoții parochiali sunt îndatorați, după încheierea actului civil pe tōți acei crndincioși, între cari nu există pedecă canonică, precum și dacă pedeca canonică este dispensată, a-i cununa cu observarea tuturor formelor rituale prescrise de biserică.

5. După introducerea căsătoriei civile pot oveni casuri, în care părțile, care vor voi a păși la căsătorie, vor fi admise la împlinirea actului civil și vor pute produce adeverință despre îndeplinirea acelu act, totuși existând între acele părți pedecă canonică nedispensabilă, nu vor pute fi admise la cununie după prescrisele canonice ale bisericei noastre ortodoxe, precum sunt :

a) un individ aparținând bisericei noastre ortodoxe nu pōte fi admis la căsătorie bisericăscă cu alt individ, care nu aparține uneia din bisericile creștine recunoscute ;

b) un individ, carele a fost căsătorit după prescrisele canonice ale bisericei noastre, nu pōte fi admis la altă căsătorie bisericăscă, până când nu va dovedi cu sentință definitivă dela forurile matrimoniale bisericesci, că căsătoria bisericăscă de mai nainte este desfăcută finalminte prin forurile competente bisericesci și că dēnsul prin sentință este admis la altă căsătorie bisericăscă validă.

6. Preoții parochiali peste tot la săvērșirea căsătoriei bisericesci, pe lângă observarea strictă a dispozițiunilor din legea civilă sunt îndatorați intru tōte a se conforma prescriselor canonice ale bisericei noastre ortodoxe.

7. Deși statul prin art. de lege XXXI din 1894 administrațiunea justiției matrimoniale cu începere dela 1 Oct. st. n. a. o a pus în competența judecătōrescă în afacerile matrimoniale, relativ la căsătoria bisericăscă ; — forurile matrimoniale bisericesci rămân în funcțiune și cu observarea formelor legale vor avé și în viitoriu a delibera cauzele matrimoniale bisericesci după legile canonice ale bisericei. Eră în special :

a) Forurile matrimoniale bisericesci vor avé a nisui, ca cauzele divorțiale, cari sunt în curgere, până la 1 Oct. st. n. a. c. să fie terminate cu sen-

tință definitivă. Era după 1 Oct. st. n. a. c. în colo procesele matrimoniale neterminate (nefinalisate) vor fi a se transpune la forul competent civil, având forurile matrimoniale ale bisericii noastre a reveni la acele numai după-ce vor fi deliberate definitiv prin forurile civile, spre a delibera asupra căsătoriei bisericesci.

b) În casurile de divorțiu părțile aparținătoare bisericii noastre în viitoriu după terminarea procesului civil vor avea a-și prezenta estrasul de cununie despre căsătoria bisericească împreună cu sentința definitivă a forurilor civile la scaunul protopopesc competent ca for de prima instanță, și a cere deslegarea matrimonialului bisericesc și prin forurile matrimoniale competente ale bisericii.

c) După însinuarea părților litigante protopresbiterul, ca președintele scaunului, va avea a defige terminul de pertractare, a cita părțile, și între acele încercând împăciuire, a ținea pertractare cu respectivele părți, eventual și cu una dacă cealaltă nu s'ar fi prezentat, după procedura sumarie, a erua și constata basa canonică, pe care se cere despărțirea, și apoi încheiând pertractarea după ascultarea defensorului matrimonial, a supune cauza scaunului protopopesc pentru deliberarea în prima instanță.

d) Sentința scaunului protopopesc după publicare împreună cu toate actele și și fără apelata părților din oficiu va fi a se subterne consistoriului concernent eparchial pentru suprarevisiune în a două instanță ér sentința consistorială, dacă părțile n'au apelat, devine definitivă.

II.

Relativ la religiunea pruncilor din căsătoriile micste.

(art. de lege XXXII. 1894).

8. În înțelesul art. de lege susprovoat la căsătoriile micste părțile înainte de încheierea căsătoriei se pot înțelege și învoi, ca pruncii care se vor nasce fără diferență de sex se urmeze religiunea unuia dintre părinți; acésta învoelă se póte face prin act înaintea notariului public, judeului reg. primariului orășenesc sau protopretorului administrativ.

Invoela acésta reciprocă mai târziu numai în cazul acesta se póte strămuta, când unul dintre părinți trece la religiunea celuilalt și astfel căsătoria devine de acea-și religiune. În acest cas, însă pruncii născuți mai înainte și trecuți peste anul al 7-lea până inclusive al 18-lea an de etate numai cu aprobarea autorității orfanale vor puté fi considerați de trecuți în religiunea nouă a părinților.

9. La cazul dacă părțile, care pășese la căsătorie mestecată, nu s'au înțeles prealabil prin act oficial în privința religiunii pruncilor, atunci pruncii, cari se vor nasce din acésta căsătorie micstă au se urmeze după secs (gen) religiunea părinților, amésurat art. de lege LIII. 1868.

10. Pruncii nelegiuți fără deosebire de secs

(gen) urméză religiunea mamei. Era dacă mama trece la altă religiune, pruncii nelegiuți de ambele secse până la al 7-lea an al etății, se consideră de trecuți cu mama lor la noua religiune a dênsei.

Pruncii nelegiuți de partea bărbătescă, cari nu au trecut peste anul al 7-lea de etate, dacă devin legitimați sau recunoscuți prin act public de tata lor natural, dela legitimare și respective dela recunoscere, în 6 luni pot fi reclamați de tată în religiunea dênșului și în cazul acesta vor urma religiunea respectivului părinte.

11. Pentru crescerea religiósă a pruncilor născuți din căsătorii micste înainte de punerea în viétă (introducerea) art. de lege susprovoat, rămân în vigoare legile și ordinațiunile de mai înainte.

12. Cu privire la dispozițiunile susinșirate ale legii civile, se iau următoarele măsuri:

a) Preoții parochiali ai bisericii noastre sunt îndatorați a învăța și îndemna pe credincioși, ca la casuri de căsătorii micste, să nisuască și să insiste, că toți pruncii, cari se vor nasce din acele căsătorii micste se urmeze religiunea noastră strabună și să fie crescuți în biserica ortodocsă.

b) Se îndatoréză preoții, a învăța și a lucra respective a influința la căsătorii micste, ca partea căsătorită, care va aparținé religiunii noastre, nici la un cas se nu se învoescă la aceea, ca pruncii de secsul seu se urmeze altă religiune, decât numai religiunea noastră ortodocsă.

III.

Relativ la matricule.

13. Referitoriu la articolul de lege XXXIII din 1894 despre matriculele civile, se observă că deși la 19 Septembrie anul curent, vor intra și acelea în viétă, — totuși congresul nostru național bisericesc a dispus ca fără privire la acésta, biserica noastră, să continue a purta și în viitor, ca și până acuma, matriculele sale bisericesci, inducând în acelea, toate casurile de botez (nascere), de cununie și de mórte.

14. Taina sântului botez la pruncii nou născuți, se póte sevêrși, ca și până acuma, îndată după nascere, adecă, și înainte de a se fi înmatriculat la oficiantul civil. Tot asemenea și inducerea în matricula botezaților. Preoții vor stărui, ca pre cât se póte, pruncii nou născuți să se și boteze, până în 7 zile dela nascere, pentru că la însinuare să fie deja botezați, lăsând cu totul, ori măcar amânând pe mai târziu ospețele usuete la botez.

Totodată să și îndrume pe părinții și nașii pruncului să însinue nascerea lui, negreșit până în 7 zile dela nascere computate, oficiantului civil, căci la din contra vor fi greu pedepsiți.

Decumva din careva cause, pruncii nu s'ar puté boteza în restimpul de 7 zile, până când vor fi a se însinua la oficiantul civil, atunci părinții se stărue, ca oficiantul civil, numai acel nume să-l înscrie în registrul său matricula civilă, pe care îl vor fi ales părinții, în conțelegere cu preotul, îngrijind

ca acel nume să se înducă neschimbat și în matricula civilă.

Numele să fie dintre cele usuete în viața noastră bisericăscă.

15. După ce legea dispune, că pruncii nu pot purta alt nume decât numai acela, care s'a indus în registrul civil, și după ce de altă parte numai singuri părinții au dreptul a da pruncilor lor numele, ce-l voesc atât la botez cât și la înregistrarea ce o face funcționarul civil; așa și preoții sunt datori a îngriji, ca acelaș nume, ce-l va primi pruncul în botez să se înducă neschimbat și în registrul dela funcționarul civil.

Însinuările se pot face și în scris din partea părinților; ér înscrisul îi pôte face și preotul, însă acela trebuie să fie subscris de tatăl pruncului.

Decumva funcționarul civil n'ar induce numele pruncului precum doresc părinții, se pôte reclama în contra.

16. Cu privire la matricula cununaților se observă, că preoții sunt îndatorați când vor cununa să și introducă pe cei cunnați în matricule, totodată se însinue în rubrica observărilor, și datul și numărul adevărinței primite dela oficiantul civil despre îndeplinirea actului civil premers cununiei bisericăscii.

17. La cununii micste are a se induce în matriculă și învoiala, ce ar esista în privința creșterii pruncilor, precum și strămutările ce ar obveni în decursul timpului, în religiunea pruncilor, adecă: trecerea dela una la altă religiune.

18. La înmormântări nu obvine altă schimbare în usul de până acuma, decât aceea, că preotul va puté servi serviciul funebru, numai după ce oficiantul civil, ori în mod excepțional, antistia comunală, va da licența de înmormântare, când apoi va induce casul morții și în matriculă, ca și până acum.

Dispozițiuni generali.

19. Cu privire la matricule se mai observă în general, că în sensul §-ilor 93 și 84 din articolul de lege XXXIII din 1894, matriculele bisericăscii de cununie și de morți: purtate de preoți până la 19 Septembrie a. c. precum și estrasele din acele, se consideră de acte și documente publice, și preoții purtători de matricule, sunt nu numai îndreptățiți, dar și îndatorați a da părților estrase din acelea, pre lângă tacsă usuată ca și până acuma; căci preotul, carele ar denega acésta, se va pedepsi aspru prin judecătoria r. competentă.

20. Estrasele oficiale, cerute de autorități, au a se da fără tacsă; ér cele în cause de căsătorii fără timbru, avënd a se induce pre cele oficiöse, deasupra: „în cauza oficiösă fără timbru,“ ér pre cele pentru căsătorii: „În cauză de căsătorie liber de timbru.“

Din ședința plenară a consistoriului metropolitan, ținută în Sibiu, la 25 August, 1895.

Miron Romanul, m. p.   *Leontin Simonescu, m. p.*
metropolit.   secretar metropolitan.

În fața situațiunii.

Publicăm astăzi la locul său instrucțiunea edată de pré venerabilul Consistoriu metropolitan cu privire la ținuta preoției și poporului dreptcredincios al bisericii greco-orientale române din provincia noastră metropolitană față de reformele noué politice bisericăscii. Și sântem siguri, că preoțimea și poporul nostru își va face cu deplină răspundere datorința întru apărarea și alimentarea sântului de pietate creștinăscă. În acésta convingere ne întăresce faptul, că întreaga viața și dezvoltarea noastră a avut totdeauna, de punct de mâncare și îndreptariu: conservarea bisericii și a sfintelor ei aședăminte așa, precum le-am moscenit acestea din bătrâni.

Sus să avem deci inimile și în gréua situațiune, în carea ne găsim!

În punctul acesta, credem, că este bine, să accentuăm, că situațiunea și situațiunile, în cari se găsesc popórele la anumite epoce sânt grele, seau ușóre după căldura, cu carea îmbrățișeză, și dezvoltă ceea ce au, și în genere factorii, pre cari își băséză dezvoltarea și viitoriul.

Poporul nostru este mândru de legea și biserică sa, — pentru că adênc este întipărită în inima sa convingerea, că aceste doué scumpe tesaure le-a primit de-a dreptul dela Apostolii Domnului, — și pentru că întrênsele și-a aflat mângăierea în ȕilele negre ale trecutului și tot pre ele voim, să-ne basăm și astăzi dezvoltarea noastră ulterióră. Acésta mândria a poporului nostru pre legea și sfânta sa biserică este, credem de mare preț pentru mersul nostru cultural în împrejurările, în cari ne găsim, și în cari înțrăm. Lângă acésta se adaoge apoi organizarea noastră bisericăscă școlară, rivna și tactul dovedit al administrațiunii bisericăscii, zelul și vocațiunea preoților și învățătorilor nostri, precum și alipirea și interesul, ce-l dezvoltă inteligința și în genere poporul nostru pentru instituțiunile noastre bisericăscii.

Lucrând toți acesti factori uniți în cugete și în sântiri la întărirea credinții în divinitatea sfintei noastre biserici strămoșescii și în puterea de viață a dumnezeescilor ei aședăminte, ne vom poté face cu succes datorința unul fiescecarele și în împrejurările, în cari înțrăm.

Spre scopul acesta înasé de lipsă este o bună și nimerită împărțire a lucrului, și o disciplină de model basată și emanândă din iubirea evangelică

cătră scopul cel mare ce-l urmărim prin biserica noastră strămoșescă.

Dar să-ne lămurim asupra acestei cestiuni.

Este fapt, că asupra vieții omului și poporilor, are influință decizătoare tot ceea ce se întâmplă în lume, și anume ceea ce s'a întâmplat în trecut și ceea ce se întâmplă astăzi. Aceste întâmplări ne sânt nouă bisericii și poporului român nu din cele mai favorabile. Astăzi lumea înclină în genere cătră materialism, și poporul nostru pre terenul economic întâmpină cele mai mari greutăți. Acesta cu atât mai vârtos, cu cât din trecut de tristă aducere aminte am ieșit cu o foarte puțină avere, ér timpul de când poporul nostru a scăpat din iobăgie a fost mult mai scurt, decât să se pótă desvolta și organiza ast-fel economicește, ca să pótă face față grelelor împrejurări în cari ne găsim.

Când amintim această împrejurare adaugem totdeodată, că creștinismul și-a început viața și activitatea în statul roman în niște împrejurări, cari samână foarte mult cu cele de astăzi. Cultura romană era destul de înaintată și statul făcea tot posibilul, ca să se lățiască în popor prin înființarea de biblioteci și înmulțirea școlilor, pe de altă parte decădinta morală înainta și se lăția în popor prin materialismul și aplicarea spre materialism a claselor avute. Cu toate acestea creștinismul înainta cu pași repezi în butul persecuțiilor, și s'a întărit astfel încât statul a trebuit să i-să închine, și evangelia Domnului a triumfat. Și dacă ne întrebăm de momentele cari au produs triumful aflăm cu deosebire două și anume o bună împărțire a lucrului și o disciplină creștină de model susținută și propagată cu deosebire prin legătura intimă dintre ierarhie și popor. Creștinii în veacul al doilea și al treilea deși veniți în marea lor majoritate dela păgâni din clasele sêrace, fiind ómeni morali ajunseră de ocupau funcțiunile de căpetenie în statul roman și în acelaș timp dispuneau de averi în măsură mai mare decât păgânii. Faptul acesta, ca și altele multe din dezvoltarea istorică a bisericii, ne vorbește cu o elocință destul de mare, că puterea bisericii este nebiruită de nici un fel de putere omenescă.

De aici urmază, că în situațiunea în care intrăm lucru cel dintâi ce avem să facem este, ca să întărim vechea disciplină canonică în cler și în popor și legătura intimă puternică, care se ne facă ca într'un cuget și în o simțire să fie clerul și poporul nostru întru apărarea și dezvoltarea cestiunilor

mari a-le bisericii. Să încete dintre noi pentru totdauna micile divergențe ce s'au ivit din când în când și să evităm și cel mai mic lucru ce ar puté conturba raportul intim evangelic ce trebuie să existe între cler și popor.

În special să recere dela preoțime a fi cu multă grije și neobosită a îndulci poporul cătră religiunea și biserica strămoșescă prin învățături folositoare conform trebuințelor vieții de astăzi. Să facem din cultul divin și din predica bisericească aceea pentru ce ele sunt menite și anume să facem o școlă a pietății, o școlă a vieții practice un îndreptar al vieții poporului pre toate terenele. Alătura cu această școlă să lucrăm neobosit, ca să facem din organele administrative din parohie, din comitetele, epitropiele și sinódele parohiale tot atâția factori puternici pentru întărirea simțământului de pietate creștină.

D I V E R S E.

* *Conferință.* Marția trecută s'au întrunit sub presiul Prea Sântiei Sale al părintelui Episcop diecesan al Aradului Ioan Mețian, părinții protopresbiteri din întréga eparhie în conferință la care a participat și Prea Cuvioșia Să părintele archimandrit și vicar episcopesc Iosif Goldiș. În această conferință s'a discutat asupra ținutei preoțimei clerului și poporului în conformitate cu instrucțiunea edată de Prea Venerabilul Consistoriu metropolitan.

* *Consistoriul eparhial aradan* este conchemat în ședință plenară pe Marți în 12/24 Septembrie a. c. la órele 10 a. m.

* *Adunarea generală* a reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului este convocată la Caransebeș pe óilele 10/22 și 11/23 Septembrie. Cu această ocaziune reuniunea va sêrba și iubileul de 25 de ani ai existenței sale, și se va desvêli monumental ridicat la mormântul lui Constantin Diaconovici-Loga.

* *Bibliografie.* A apărut a doua ediție a „manualei de istoria literaturii române” de Enea Hodoș. Edițiunea autorului. Prețul acestei bune cărți didactice este 1 fl. v. a. O recomandăm cu tótă căldura publicului nostru.

* *Salár de învățator urcat.* Din Izvin ni se scrie: Comitetul parohial în ședința sa din 3 Septembrie a. c. a binevoit a-mi ridica salariul cu 100 fl. v. a. Primescă și pe această cale sincera mea mulțămită. Ioan Mateica învățator.

* *Pod peste Dunăre.* La 14 Septembrie se va inaugura mărêțul pod peste Dunăre dela Cernavoda cu deosebită solemnitate. Ca lucrare de artă și de sciință, acest pod este una din cele mai mari lucrări de asemenea natură, care s'au sevêșit în Europa. În ce privesce Dunărea în special, podul acesta este cel mai însemnat peste bêtrânul fluviu, care străbate Europa centrală: dela Budapesta până la Marea-nêgră, acesta va fi singura cale ferată, care trece peste apa Dunărei.

La inaugurare vor asista Maiestatea Sa regele și regina României, moștenitorul de tron și reprezentanții puterilor streine. S'au adresat invitații și la mai multe jurnale din străinătate.

C O N C U R S E.

Pe baza concludului Ven. Consistoriu gr. or. din Oradea mare de sub. Nr. 111. a. c., se scrie concurs pentru parochia vacantă de classa III-a **Hinchirș**, în tractul **Vășcoului**, cu termen de alegere de **30 de zile** prima dela publicare în foia oficială „Biserica și Școala”.

Emolumintele sunt: birul preotesc dela 170 numere case o brodie bucate; pamânt estravilan de două măsuri; folosirea cimiteriului; ștrolele îndatinat; câte o Ți de lucru dela casă; și cortel parochial pentru care se va îngriji comuna bisericăscă.

Tot la acel termen se va deplini și stațiunea învățătorească, cu dotațiunea corespunzătoare de 300 fl. computând și naturalele.

Recursurile instruite conform legilor în vigore au a se trimite la subscrisul în **Beiuș**.

Beiuș, 25 August, 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **VASILIU PAP**, protop. **Vășcoului**.

—□—

Pentru ocuparea stațiunilor de învățători dela școala I. și a II-a rom. gr. or. din comuna **Tauț**, inspectoratul Silindiei comitatul Aradului, se scrie concurs cu termen de alegere pe **10 Oct. (22 Sept.) a. c.**

Emolumintele sunt: 1. la școala I. a) în bani gata 300 fl. v. a.; b) 5 fl. v. a. spese pentru participarea la conferință; c) 3 fl. v. a. pentru scripturistica; d) 6 stângini de lemne din cari are a-se încălzi și sala de învățământ; e) 10 fl. v. a. pentru curatorat; f) cuartir liber cu grădină de legume.

2. La școala a II. a) în bani gata 300 fl. v. a.; b) 5 fl. spese pentru participarea la conferință; c) 3 fl. pentru scripturistica; d) 5 stângini de lemne din cari are a-se încălzi și sala de învățământ; e) 8 fl. pentru curatorat; f) cuartir liber și grădină de legume.

Recursele instruite conform prescrierilor stat. org. și a §-lui 6. art. XVIII. din an 1879, provădute și cu atestat de conduită dela comit. parochial, și adresate comitetului parochial din **Tauț**, sunt a se trimite M. On. domn Acentie Chirila, inspector cercual de școle în Silingyia (com. Aradului), având recurenții și până la alegere a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în sfânta biserică spre a-se arăta poporului.

Se observă că aleșii numai după expirarea unui an de probă se vor recomanda Ven. Consistoriu eparchial spre întărire, se înțelege de vor dovedi diligență, sporiu și partare morală bună, la din contră stațiunile se vor declara de vacante.

Dat din ședința com. paroch. din **Tauț** ținută la **29 August 1895.**

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **ACSENTIU CHIRILA**, m. p. insp. cercual de școle.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din **Surduc**, tractul Peștesului comitatul Bihor se scrie concurs cu termen de alegere pe **1/13 Octombrie a. c.**

Emolumintele anuale sunt: 1) în bani gata 165 fl. v. a.; 2) 5 jugere de pământ catastrale à 6 fl. = 30 fl.; 3) dela 100 Nr. de case câte 1/2 vică cucuruz sfârmat cari fac 12 cubule și 1/2 à 5 fl.: de tot 62 fl. 50 cr.; 4) 16 mtr. de lemne aduse acasa à 1 fl. 50 cr. de tot 24 fl.; 5) venitele cantorale 18 fl. 50 cr. — Suma totă 300 fl., afară de

acestea locuință cu două chilii, cuină, grajd și grădină de legume.

Recurenții au a-și trimite petițiunile lor subscrisului în **Lugoșul de sus** (p. u. **Élesd**) ajustate cu testimoniu de cualificațiune, și a-se presenta în vre-o Duminecă, ori sârbătore la s-ta biserică pentru de a-se face cunoscut poporului.

Din ședința comitetului parochial la **29 August 1895.**

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **TEODOR FILIP**, m. p. protopresbiter.

—□—

Se scrie concurs pentru ocuparea postului de învățătorească la școala de fete confesională greco-orientală română din opidul **Nădlac**, comitatul Ciănad cu termen de alegere **8/20 Octomvre 1895.** pe lângă următoarele emoluminte:

a) În bani gata 400 (patru sute) fl. v. a.; b) pentru cuartir 60 (șasezeci) fl. v. a.; c) 6 (șase) stângini de lemne din care are să se încălzească și sala de învățământ; d) pentru conferințele învățătorești diurnele stabilite de comitetul parochial à 2 (doi) fl. v. a. de Ți, cuartir și cărăușai.

Dela recurente se recere a avea testimoniu de cualificațiune pentru stațiunile învățătorești de classa primă, testimoniu de limba maghiară și atestat despre lucruri de mână femeesci. — Alésa deocamdata va fi numai provisor aplicată, ér după o purtare morală bună și sporiu bun în învățământ se va întări definitiv.

Aspirantele la acest post au a-și trimite recursele lor adresate comitetului parochial din **Nădlac** Mult onoratului Domn **Moise Boșan**, protopop și inspector cercual de școle în **Arad**.

Nicolau Chicin, m. p. Ioan Caracioni, m. p.
presed. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu: **MOISE BOȘIANU**, m. p. protop. insp. școl. cerc.

—□—

Pentru deplinirea parochiei o ganisate **Suiug-Itéu**, — de classa II. — din protopresbiteratul Orașii-mari se scrie concurs cu termen de alegere pe **8/20 Octombrie c.**

Emolumintele sunt: A) Dela comuna matră **Suiug**: 1) casă parochială cu supraedificatele și grădină de legumi prețuită în 40 fl.; 2) 32 jugere pământ arătoriu și fânaț 192 fl.; 3) dela 68 numere de case câte o măsură bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz 85 fl.; 4) Țile de lucru cu plugul ori carul 15 à 1 fl. 60 cr. érá cu mânil 38 à 40 cr. = 39 fl. 20 cr.; 5) venitele stolari de după calculul mediu a lor 5 ani din urmă 60 fl. B) Dela filia **Itéu**: 6) întravilanul parochial prețuit în 3 fl.; 7) 17 jugere pământ prețuit în 51 fl.; 8) dela 73 numere de case câte o măsură de bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz 91 fl. 25 cr.; 9) Țile de lucru cu plugul sau carul 20 à 1 fl. 50 cr. cu mânil 53 de Țile à 30 cr. 45 fl. 90 cr. 10) venitele stolari de după calculul mediu a lor 5 ani din urmă 50 fl. — de tot 657 fl. 35 cr.

Recurenții vor avé recursele lor provădute cu documintele prescrie de Stat. Org. §. 15. lit. B. din regulamentul pentru parochii adresate comitetului parochial din **Suiug-Itéu** a-le așterne la subsemnatul protopop până în **5/17 Octombrie a. c.**, érá până la alegere vor avea a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătore atât în biserică din **Suiug** cât și în biserică din **Itéu**, pentru a-și arăta desteritatea în cele bisericesci.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **TOMA PĂCALA**, m. p. protopop.

—□—

Conform ordinațiunei Veneratului Consistor dto **27 Martie (8 Aprilie) 1895.** Nr. 542/93 B. pentru deplini-

rea parohiei de clasa a III-a din **Siumugiu**, protopresbiteratul Orădii-mari. se escrie concurs cu termen de alegere pe **15/27 Octombrie a. c.**

Emolumintele sunt: 1) Casa parochială și intravilanul, prețuite în 40 fl.; 2) 18 jugere pământ arătoriu și fânaș 85 fl.; 3) dela 114 numere de case câte o măsură de cucuruz 114 fl.; 4) dela 114 numere de case câte 1 fl. = 114 fl.; 5) zile de lucru cu plugul ori carul à 1 fl. 20 cr., 80. à 20 cr. de tot 36 fl.; 6) strolele îndatinate după calculul mediu alor 5 ani din urmă 70 fl. — de tot 459 fl.

Recurenții vor avea recursurile instruite cu documintele prescise de Stat. Org., adresate comitetului parochial din Siumugiu, a le asterne la subsemnatul protopop până în 12/24 Octombrie, a. c. 8ră până la alegere vor ave a-se presenta în vre-o Duminecă ori s8rb8t8re în s8nta biserică din Siumugiu pentru a-și ar8ta desteritatea în cele bisericesci.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu: **TOMA P8CALA**, m. p. protopop.

—□—

Pentru deplinirea parohiei de clasa a III-a din **Rontau**, protopopiatul Orădii-mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **14/26 Octombrie a. c.**

Emolumintele sunt: 1) Casa parochială cu supraedificatele și intravilanul prețuite în 60 fl.; 2) 16 jugere mici de pământ arătoriu de prima clasă precum și folosirea cimiteriului 144 fl.; 3) bir 15 cubule parte grâu, parte cucuruz 75 fl.; 4) zile de lucru cu plugul ori carul 16. à 2 fl. = 32 fl.; 5) zile de lucru cu mâinile 98. à 50 cr. = 49 fl.; 6) venitele stolari după calculul mediu a lor 5 ani din urmă 50 fl. — de tot 410 fl.

După pământul parochial contribuția erarială are se o solv8scă preotul aleg8nd.

Recurenții vor ave recursurile instruite cu documintele prescise de Stat. Org. adresate comitetului parochial din Rontau a-le asterne subsemnatului protopop până în 12/24 Octombrie a. c. 8ră până la alegere vor avea a-se presenta în vre-o Duminecă ori s8rb8t8re în s8nta biserică din Rontau pentru a-și ar8ta desteritatea în cele bisericesci.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu: **TOMA P8CALA**, m. p. protopop.

—□—

S8 publică de nou concurs pentru postul de înv8t8toriu v8cant din comuna **Dieci**, în comitatul Aradului, protopresbiteratul Buteni, cercul inșpectoral școl. Iosășel, cu termen de alegere pe **17/29 Septembrie a. c.**

Emolumintele înpreunate cu acest post, precum și condițiunile pentru recurenți și pentru fiitorul înv8t8toriu ales, sunt tot acele ce s'au publicat în concursul publicat în numerii, 33, 34 și 35, din f8ia „Biserica și Șc8la” din Arad.

Dieci, 10 Septembrie n. 1895.

Georgiu Lupșu, m. p.

paroch, inșpect. școl. cerc.

—□—

Prin abdicerea preotului **Georgiu Popoviciu** devenind vacantă parochia de clasa a treia din **Conop**, pentru deplinirea ei cu alegerea de preot, prin ac8sta s8 publică concurs cu termen de **30 zile**.

Emolumintele sunt: casă parochială cu grădină de legumi; una jum8tate sesiune pământ arătoriu; birul preoșesc și strolele stabile; cari t8te la olaltă fac un venit preoșesc anual de 455 fl., de după care venit s'a clasificat și parochia de a treia clasă.

Recursurile ajustate conform Regulamentului pentru parohii, și adresate comitetului parochial din Conop, s8 se trimită p8rintelui protopresbiter tractual Vasile Beleş,

în Maria-Radna; av8nd recurenții până la termenul preclus de publicare a s8 presenta în vre-o Duminecă ori s8rb8t8re în biserică din Conop, spre a și ar8ta desteritatea în c8ntări, celebrări ori cuv8ntări bisericesci.

Conop, din ședința comitetului parochial, ținută în 24 August (5 Septembrie) 1895.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu: **VASILE BELEȘ**, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii înv8t8toresci dela șc8la gr. or. rom. din **Lupești**, s8 escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt: a) în bani gata 100 fl. v. a.; b) pentru naturale 194 fl. av8nd din lemne a s8 înc8lđi și sala de înv8t8m8nt; c) 33 jugere de pământ pe deal cu prețul ar8ndii de 66 fl.; d) pentru conferință 10 fl.; e) dela înmormântări unde va fi chemat 20—40 cr.; g) cortel cu grădină de legumi.

Recurenții au a-și trimite recursurile lor, ajustate cu testimoniu de cualificațiune și adresate comitetului parochial din comuna Lupești, la Preonoratul oficiu protopresbiteral în M.-Radna, 8ră până la alegere a s8 presenta în s8nta biserică din Lupești în vre-o Duminecă ori s8rb8t8re pentru a-și ar8ta desteritatea în c8nt și tipic.

Din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută în Lupești, 3/15 August 1895.

Parteniu Turcu, m. p.

Pavel Sibiu, m. p.

preș. com. par.

notar.

În conșelegere cu: **VASILE BELEȘ**, m. p. protopop.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii înv8t8toresci dela șc8la gr. or. română din **Pernești**, s8 escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt: a) în bani gata 100 fl.; b) în naturale: 5 măji metrice de grâu, 5 de cucuruz, 10 de fân, 12 orgii de lemne, din care are a s8 înc8lđi și sala de înv8t8m8nt; c) pentru conferință 10 fl.; d) 33 jugere de pământ pe deal în prețul ar8ndii de 66 fl.; e) dela înmormântări unde va fi poftit: 20—40 cr.; g) cortel cu grădină de legumi.

Recurenții au a-și trimite recursurile lor ajustate cu testimoniu de cualificațiune și adresate comitetului parochial din Pernești — la Preonoratul oficiu protopresbiteral în M.-Radna, 8ră până atunci a s8 presenta în s8nta biserică din Pernești pentru a-și ar8ta desteritatea în cant și tipic în vre-o Duminecă ori s8rb8t8re.

Din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută în Pernești la 3/15 August 1895.

Parteniu Turcu, m. p.

Trifon Dascal, m. p.

preș. com. par.

notar.

În conșelegere cu: **VASILE BELEȘ**, m. p. protopop.

—□—

Pentru deplinirea stațiunii înv8t8toresci din **Camp-Colesti**, se escrie concurs cu termen până la **25 Sept. v. a. c.** Dot8țiunea constă din 300 fl. computând t8te naturalele, apoi cortel liber și strole cantonale.

Recursurile ajustate cu documintele recerute au a-se trimite la subscrisul până la 24 Septembrie a. c. 8r competenții s8 se presinte la biserică spre a-se face cunoscuti poporului.

Beiuș, 30 August 1895.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu: **V. PAP**, m. p. protopop.

—□—

Conform înaltei dispusețiuni consistoriale dela 1/13 August a. c. Nr. 4441 s8 escrie concurs pentru vacanta parohie de cl. II. din **Beba-veche**, protopresbiteratul

B.-Comloș, cu termin de alegere în **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 30 jugere pământ arătoriu, birul usuat dela 150 case, precum și stola; cari toate — după detragerea dării regești — dau suma de 600 fl.

Recursele ajustate conform prescrișelor regulamentului pentru parohii, și adresate comitetului concerninte, se se trimite Prea On. Domn protopresviter Paul Miulescu, în Nagy-Komlós.

Recurenții au a se presenta în s-ta biserică din Beba spre a-și arăta desteritatea în rituale și retorică.

Beba-veche, din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută la 23 August 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: PAUL MIULESCU, m. p. protopresv.

—□—

Prin mórtea învățătorului Nicolae Cărăbaș, devenind vacantă stațiunea învățătorescă dela școla confesională de băeți din **Seceani**, (protopresbiteratul Timișorii), pentru deplinirea ei se escrie prin acésta concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în fôia diecesană „Biserica și Școla.”

Emolumintele anuale sunt: 1) în bani gata 300 fl.; paușal pentru scripturistică 5 fl., pentru conferințele învățătoresci 12 fl.; 2) 3 jughere pământ arător; 3) 32 metri de lemne, din cari are a se încălzi și sala de învățământ; 4) dela înmormântări, dacă se aduce reposatul la s. biserică 1 fl., altcum 50 cr.; 5) cortel liber cu 2 chillii, culină, cămară și grădină.

Recursele ajustate cu documentele prescise de cualificațiune sunt a se trimite Prea On. D. inspector de școle în Timișóra (Fabric). Recurenții vor avé a se presenta în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Cei cari vor dovedi aptitudinea de a conduce corul vocal esistent vor fi preferiți.

Dat, din ședința comitetului parochial, ținută în Seceani la 15 August 1895.

Iosif Grădinariu, m. p.   *Moise Grădinariu, m. p.*
președintele com. par.   notariul com. par.

Cu consensul ppresb.: Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Pentru indeplinirea definitivă a postului de învățătoriu la școla II-a paralelă gr. or. confes. română de baeti din **Belințiu**, se escrie concurs cu termin de alegere pe ziua de **14/26 Septemvre a. c.**

Emolumintele sunt: 1) în bani gata 300 fl. v. a., 2) 1½ juger pământ estravilan; 3) 20 metri de lemne din cari se încăldește și școla; 4) pentru conferință 5 fl.; 5) pentru scripturistică 5 fl.; 6) locuință liberă cu grădină de legumi; 7) dela înmormântări unde va fi poftit 07 ro

Dela recurenți se poftesce pe lângă cualificațiunea prescisa se fie absolvenți a 2 clase gimnasiale seu cel puțin a 4 normale.

Doritorii de a ocupa acest post, recursesle lor adresate com. par. se le trimite Prea On. Domn Lucian Ștepețian adm. protopresbiteral în Kiszetó, având până în ziua alegerii a se presenta în vre-o Duminecă ori serbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic; cei apți pentru instruarea și conducerea corului vocal vor fi preferiți.

Belințiu, 20 Iuliu 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: LUCIAN ȘTEPETIANU, m. p. adm. prott.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunei învățătoresci din **Șag**, (protopresbiteratul Timișorii) se escrie prin acésta concurs, cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în fôia diecesană „Biserica și Școla.”

Emolumintele anuale sunt: 1) în bani gata 130 fl.; pentru conferințe 10 fl., și pentru scripturistică 10 fl.; 2) în naturale 20 chible grâu, 20 chible cucuruz; 3) 5½ jughere pământ arător precum și o grădină estravilană; 4) 16 metri de lemne à 3 fl. = 48 fl.; 5) locuință cu 2 chillii, cuină, cămară, grajd, precum și o grădină intravilană de legume.

Recursele ajustate conform dispusețiunilor din vigóre sunt a-se trimite la adresa P. O. D. inspector de școle în Timișóra (Fabric). Recurenții vor avé să se presente în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cânt și tipic. Vor fi preferiți cei cari vor dovedi aptitudinea de a conduce corul vocal esistent. Pot reflecta și preparanți absoluți, înse întărirea lor definitivă va urma numai după ce vor produce testimoniul de cualificațiune.

Șag, din ședința comitetului parochial, ținută la 20 August v. 1895.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb.: Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Pentru vacanta stațiune învățătorescă din **Aldești**, în cercul Butenilor, cu carea sunt împreunate următoarele venite: a) în bani gata 180 fl.; b) 7 șinice grâu 42 fl.; c) 3 șinice cucuruz 15 fl.; d) 3 stângini lemne 21 fl.; e) venite cantorale 10 fl. de tot dară 274 fl. afară de acestea cuartir și grădină — prin acésta se escrie concurs până la **9 Sept.** când va fi și alegerea.

Recurenții sunt poftiți sub durata concursului a se presenta vre-odată în biserică din loc și a-și substerne recursesle pe calea P. On. oficiu inspectoral din Buteni (N.-Butyin).

Aldești, la 13 Aug. 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTIN GURBANU, m. p. protopresbiter, inspector cerc. de școle.

—□—

Pe vacanta stațiune învățătorescă din **Chertiș**, în cercul Butenilor prin acésta se escrie concurs cu termin de alegere la **8 Septemvre a. c.** până când recurenții sunt poftiți a se presenta vre-odată în biserică din loc și a-și substerne recursesle pe calea P. On. oficiu inspectoral.

De acésta stațiune sunt împreunate a) salariu în bani gata 300 fl.; b) lemne pentru învățătoriu 6 stângini; c) venite cantorale 15 fl.; d) cuartir cu grădină. Chertiș, la 13 August 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTIN GURBANU, m. p. protopresbiter, inspector cerc. de școle.

—□—

Pentru vacanta stațiune învățătorescă din **Prăjești**, în inspectoratul Butenilor prin acésta se escrie concurs cu termin de alegere la **17/29 Sept.** până când recurenții se vor presenta vre-odată în biserică și-și vor substerne recursesle pe calea P. On. oficiu inspectoral.

Venitele sunt: 1) în bani 110 fl.; 2) 8 șinice bucate; 3) patru stângini lemne pentru învățătoriu; 4) 9 jugere pământ; 5) 10 fl. venite cantorale; 6) cuartir cu grădină.

Prăjești, la 15 August 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTIN GURBANU, m. p. protopresbiter, inspector cerc. de școle.

—□—